

MUSEUMS³ avisen

Nr. 1

Januar 1981

2. årg.

INDHOLD:

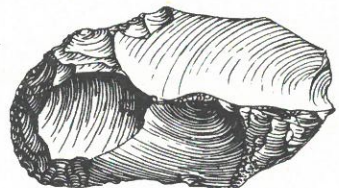
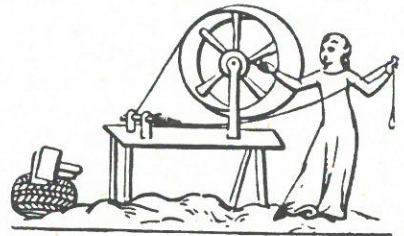
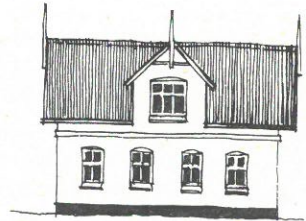
Beretninger
fra de tre nystartede
arbejdsgrupper - :

Niels Fjord og Rudi Lynggaard
om stationsbyens huse.

Inge Bjørn om
væveskolerne i Askov.

Erik Rasmussen
og Agner Frandsen om
arkæologi

Arrangementer
den 10. og 24. februar:
se bagsiden!

Foreningens aktiviteter i efteråret.

Sølvføjsaften.

Den 17. november fortalte museumsinspektør Ole Faber fra Varde på Holsted Hotel om sølv og om sølvsmede på Vardeegnen. Havde deltagerne ikke vidst det før, blev de ihvertfald nu klar over, at det ikke blot er sølvet, der giver en ske værdi. Sølvføj fortæller også kulturhistorie, og gennem lysbilleder og fortælling gav Ole Faber eksempler på, hvorledes mesterstempler og stil kan fortælle historie.

Museumsavisen vil senere bringe en artikel af Ole Faber om emnet.

Møde i Gule Hus.

Den 7. oktober mødtes ca. 30 mennesker i Gule Hus på Askov Højskole for at få et arbejde igang omkring nogle af de emner, der fortæller om egnens særpræg.

Gennem korte oplæg blev en række oplagte muligheder lagt på bordet, og da man skiltes, var tre arbejdsgrupper dannet. En om egnens bygningshistorie, en om væveskolerne i Askov og en om egnens oldtid.

Gruppernes virksomhed er dels en indadrettet, hvor man søger at skaffe sig grundig viden om emnet, dels en udadrettet, hvor man i form af artikler, udstillinger og undervisningsmateriale søger at formidle den indhøstede viden.

Allerede i et årstid har en arbejdsgruppe med højskolelærer Hans Christian Hansen som primus motor beskæftiget sig med opfinderens og fysikeren Poul la Cours virksomhed i Askov.

Et resultat af gruppens arbejde er den mølleudstilling, der var op-
hængt i Gule Hus i oktober og november og derefter i beskåret form på Vejen bibliotek. Nyt billedmateriale er indkommet siden da - til dels på foranledning af udstillingen, der har fået folk til at kikke efter i gamle skuffer.

Skulle nogen ligge inde med møllebilleder - ikke blot fra forsøgmøllen i Askov - men fra hele Holsted - Brørup - Vejen området, er de velkomne til at henvende sig til H.C.Hansen, Askovhus, tlf. 36 33 56.

De tre arbejdsgrupper er følgende:

- I - bygninger. Leder: Rudi Lynggaard, Vejen.
- II - væveskolerne i Askov. Leder: Inge Bjørn, Askov.
- III - arkæologi. Gruppen ledes kollektivt. Sekretær er Erik Rasmussen, Vejen.

Arbejdsgruppe III: Arkæologi.

Deltagere:

Kaj Larsen, Lindknud.
Ingvor Filtenborg, Andst.
Søren Schousen, Læborg.
David Madsen, Føvling.
Niels Jørgen Andersen, Brørup.
Arne B. Nielsen, Vejen.
Kaj Hansen, Vejen.
Christian Baastrup Nielsen, Vejen.
Erik Rasmussen, Vejen.
Peter Rudolph, Vejen.
Johanne Grum, Vejen.
Chr. A. Thomsen, Vejen.
(Agner Frandsen, Askov).

Gruppen startede den 30. oktober med et besøg hos gdr. Ingvor Filtenborg i Andst. Filtenborg er amatørarkæolog og har opbygget en meget fyldig samling af stenredskaber.

Deltagerne fik af værten en grundig orientering om flintens forarbejdning: om slagteknik, om hvad en slagbule er for noget, og hvordan man på flinten afgør, om den er forarbejdet af mennesker eller alene skylder naturen sit udseende.

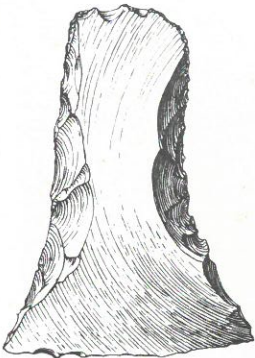
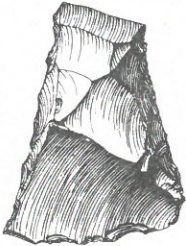
Mange private samlinger af oldtidsværktøj er raritetskabinetter i den forstand, at genstandene opbevares på grund af deres sjældenhed og form, mens det aldeles er gået i glemmebogen, hvor de er fundet og hvornår og af hvem. Arv, salg og bytte kan bringe en genstand vidt omkring, men samtidig berøve den det mest spændende: dens historisk oplysende værdi.

Det betydningsfulde ved Filtenborgs samling er, at der omhyggeligt kan gøres rede for sagernes findesteder. Hovedparten er fra et område i Andst, hvis radius er ca. 1 km. Her fås altså solid oplysning om aktiviteter i fortiden netop i dette område.

Efter at have kikket på samlingen - og det tog tid: mange spørgsmål blev stillet og besvaret! - gav man sig til at drøfte de opgaver, der presser sig på.

Man satte sig som foreløbigt mål at få registreret og kortlagt de fund, der er gjort i området. Kontakten med de private samlere er overkommelige enkeltmandsopgaver. Som indledning til dette arbejde er aftalt et møde i januar med Ole Faber, der vil give gruppen anskuelsesundervisning i registreringsarbejde og i, hvilket kortmateriale, der bør anskaffes. I forbindelse med registreringen er desuden planlagt fotografering, så gruppen med tiden kan tilbyde udstillings- og undervisningsmateriale.

Enkelte medlemmer af gruppen er indstillet på at deltage i kursus om udgravningsteknik, så de er klar til at rykke i marken, når der meldes om fund.

Arbejdsgruppe I: bygninger.

Deltagere:

Mogens Andersen, Holsted.
Jens Brix Nielsen, Vejen.
Lars Bang Jeppesen, Vejen.
Niels Fjord, Askov.
Arne Holm Petersen, Askov.
Ole Kløcker, Askov.
Rudi Lynggaard, Vejen.
(J.W. Rasmussen, Andst).
(Henry Nielsen, Askov).
(Hanne Frandsen, Askov).

Da der var betydelig overvægt af medlemmer i Vejen-området, besluttede man, at gruppen fremover skulle mødes på Vejen bibliotek.

Fra gruppens dagbog:

28. oktober afholdtes første møde på biblioteket i Vejen.

Rudi Lynggaard viste lysbilleder om Vejen-huse før og nu.

Gruppen valgte som første arbejdsopgave: dels at sætte sig grundigt ind i Vejens bygningshistorie, dels gennem udstillinger o.l. at udbrede kendskab til de værdifulde elementer i byens arkitektur, inden det er for sent.

8. november: lørdag formiddag rundtur i "gamle Vejen", hvor man især koncentrerede sig om huse fra de to store byggeperioder: tidlige håndværkergårde/huse og Bedre Byggeskik-perioden i 20'erne og 30'erne.

Hele turen blev gennemfotograferet af Lokalhistorisk Arkiv med henblik på studieformål og arkivering. Et tilsvarende materiale vil kunne udarbejdes på rundture i Brørup og Holsted.

26. november: møde på biblioteket. Gennemgang af rundturen den 8. november. Beslutning om at modtage J. Wilh. Rasmussens tilbud om plads på udstillingen i biblioteket den 15. december. Valgte at præsentere billeder af gode velbevarede huse i Vejen fra de to perioder.

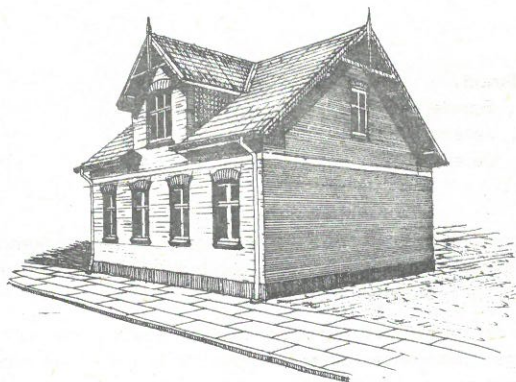
Fremtidige arbejdsopgaver:

I det nye år vil gruppen foretage byvandring i Brørup og Holsted. Her vil man gerne i kontakt med lokale folk, der kunne tænke sig at deltage i og evt. tilrettelægge sådanne ture, evt. vise rundt.

Gruppen vil herefter gå mere i dybden med enkelte huse, deres historie, beboere, funktion m.v.

Materialet vil kunne bruges til nye udstillinger på biblioteket, til undervisningsformål - og evt. danne grundlag for en lokal samling arkitektur fra de tre stationsbyer.

Det typiske "tidlige" stationsbyhus byggedes i perioden 1890 - 1910.

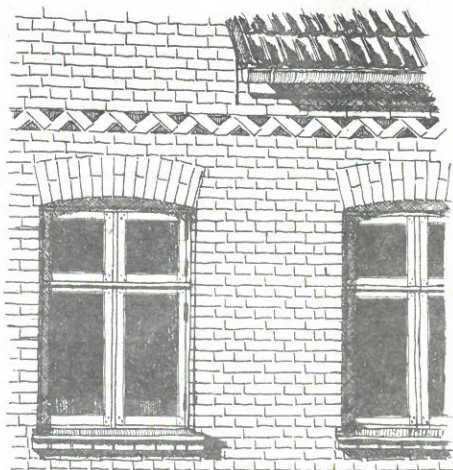
Dominerer stadig i Vejens ældre kvarterer, hvor man kan finde perler som dette hus.

Husene er karakteristiske ved deres forholdsvis høje mure og ret lave tagrejsninger.

De er opført af røde maskinsten.

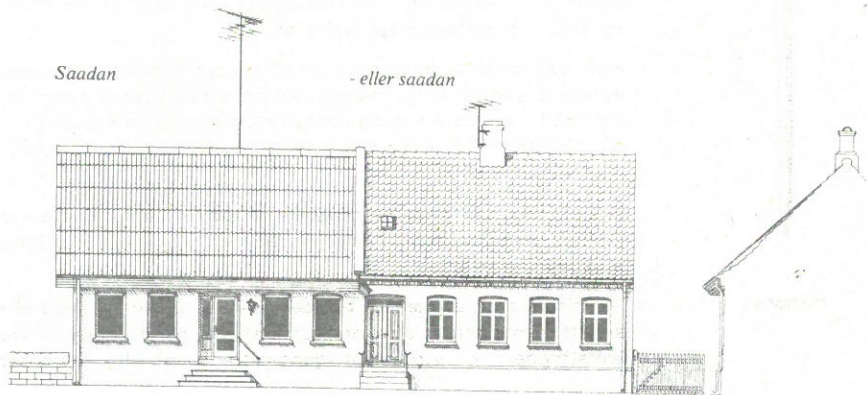
Taget er i de fleste tilfælde dækket med skifer.

Murværket er ofte forsynet med udsmykninger.

Saadan

- eller saadan

Loven om tilskud til isolering af ældre ejendomme fik den utilsigtede virkning at udseendet af landets gamle bygninger blev totalt forandret. Først med de tomme gloende vindueshuller og derefter med de ny blanke linealtage, der i een mundfuld sluger tagfodens oprindelige skalk og gesims.

Kun en fornyet almen forstaaelse for disse synsmæssige forhold vil kunne redde de huse, der er tilbage. Tegningen viser en ombygning af den ene del af et dobbelthus.

Arbejdsgruppe II: Væveskolerne i Askov.

Deltagere:

Anna Larsen, Lindknud.
Nete Christiansen, Sønderkov.
Jytte Christensen, Vejen.
Kirsten Lorentzen, Vejen.
Inge Bjørn, Askov.

Håndten

Vi mødtes første gang den 13. oktober for at lære hinanden at kende, blive enige om en rimelig arbejdsdag, lægge budget og gøre os en forestilling om, hvilke resultater vi ville stille imod.

Den første betingelse for et godt samarbejde er til stede, idet vi har det meget hyggeligt sammen og er interesserede i at få så mange oplysninger som muligt samlet. Da vi alle har både erhvervs- og hjemmearbejde + allerede deltager i andre organisatoriske gøremål, er det vanskeligste at finde en tid, hvor vi har fri samtidig.

Derfor er vi enige om at "tage een ting ad gangen", påtage os nogle enkeltmandsopgaver, lave 6 kopier af alt, vi finder, 1 til museumsforeningen og 1 til hver enkelt af os.

Da Jenny la Cours virke dels var knyttet til den første skolede væveundervisning her på egnen, og dels var det, vi vidste mindst om, valgte vi at begynde med at undersøge alt tilgængeligt materiale om netop dette emne.

Nu efter jul skal vi tale med mennesker, der har kendt Jenny la Cour. Heldigvis er der en del, og de har alle på vor henvendelse sagt: "I skal være hjerteligt velkomne!" Det venter vi os meget af og glæder os til.

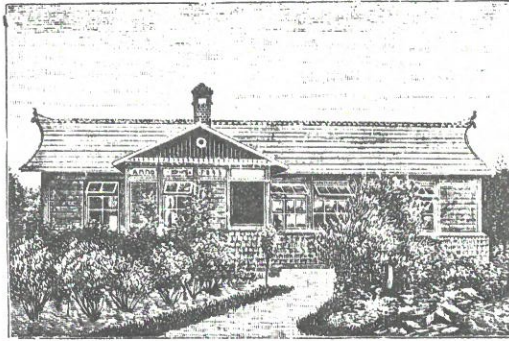
Vi håber, at der også er nogle håndgribelige ting tilbage fra Jenny la Cours vævekursus: væveprøver - håndklæder - duge - puder - uldent tøj - flostæpper - som vi må få lov at se og evt. fotografere eller tegne af.

Helt dejligt ville det være, om vi til det kommende museum kunne få samlet ting, fremstillet på disse kursus, som fandt sted fra 1888 - da Anna og Jenny la Cour inspirerede af et ophold på "Hvilan" i Sverige begyndte at give væveundervisning i Askov.

Skulle nogen af læserne have kendskab til Jenny la Cour eller hendes medarbejdere, håber vi, at I vil have den ulejlighed at ringe eller skrive til os.

Når ting fra en afgrænset tidsperiode ses sammen med et redigeret skriftligt materiale og klare fotografiske gengivelser af vigtige enkeltheder - virker det igangsættende på alle, som ser det.

VÆVESKOLEN I ASKOV.

MEDDELELSER
VED
JENNY LA COUR,
VEUMHUS, ASKOV, VEJEN ST.

Husfidsskolen i Askov.

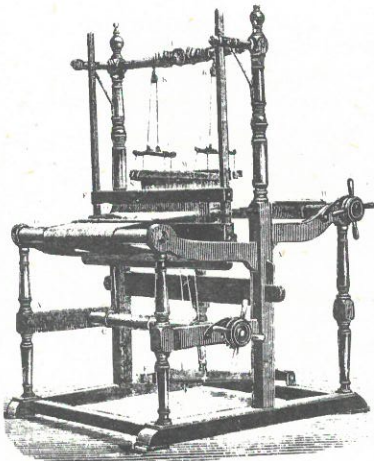
Der afholdes Kursus her paa Skolen i Sommerferien fra den 5. August til 1. Septbr. og Efteraarskursus henholdsvis fra den 8. Septbr. til 5. Oktbr. og fra 7. Oktbr. til 2. Novbr. Nærmere Oplysninger meddeles ved Hønbølle til

Anders Lervad,
Kursusbestyrer,

Askov pr. Vejen St. i Maj 1895.

Fortrinlige Væve, brugelige saavel til Kunst- som almindelig Bøvning, faas til enhver Tid hos undertegnede. Væven blev tilkendt Sølvmedaille i Randers 1894 og anbefales af Frk. la Cour. Diumhus i Askov, og Konsulent Erikfen i Rosbing. Slytter, Rør, Spolemaskiner og øvrige Tilbehør leveres til Fabrikpriser.

Anders Lervad, Kursusbestyrer,
Askov pr. Vejen St. i April 1895.

LANGS EN GAMMEL GRÆNSE

På afstemningsdagen tirsdag den 10. februar kl. 19.30

Kongeå kroen, Foldingbro

vises

Orionfilmen fra 1947 "Langs en gammel grænse" efter Jørgen Bukdahls bog af samme navn.

Filmen introduceres af formand for Historisk Samfund for Ribe amt, lektor Verner Bruhn, Esbjerg.

Kaffepause

Amtsskolekonsulent Viggo Witt-Hansen, Vejen:

"Hvor kulturerne mødtes"

GENERALFORSAMLING

Tirsdag den 24. februar kl. 19.30 - Skibelund Efterskole

Dagsorden efter vedtægterne.

Efter generalforsamlingen lysbilledforedrag ved museumsinspektør Steen Hvass, Vejle Museum:

"Arkæologiske undersøgelser i forbindelse med gasnedlægningen mellem Egtved og St. Andst".

Oldsager er ikke dårligt tjent med at blive i jorden. Der er de velforvarede, og vore efterkommere kan have glæden ved at finde dem og endda sikkert få mere ud af fundene end vi. Men når store jordarbejder er forestående, er det nødvendigt at gå områderne igennem. Fortidslevingerne og de oplysninger, de kan give, skulle nødtigt gå tabt.

Holsted - Brørup - Vejen egnens Museumsforening. Formand: Johs. Hansen, Søndergade 50, 6650 Brørup, 38 11 14. Kasserer: C.B. Nielsen, Danmarksgade 4, 6600 Vejen, 36 06 21.

Museumsavisen: Hanne Frandsen, Kirkevej 7, Askov, Vejen, 36 14 97